

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

01001, Україна, м. Київ, вул. Інститутська, 14, офіс 10
Тел. (044) 279-88-23 | office@icps.kiev.ua | www.icps.com.ua

Inside Ukraine

**6 лютого 2015 року
№42**

Зміст

Державні рішення	1
Дебальцеве – критична точка на карті протистояння.....	1
Реформи вимагають ефективної комунікації	3
Економічна ситуація	5
Податкові новації 2015 року.....	5
Вугільний бекграунд.....	6
Політична конкуренція	9
Децентралізація як нове поле для політичної конкуренції	9
ВО «Батьківщина» — слабка ланка коаліції	10

Державні рішення

Кремль прагне переглянути мінські домовленості та провокує чергову ескалацію на Донбасі, щоб зробити українську владу більш поступливою під час переговорів. Якщо українським військам вдасться втримати фронт і не допустити котла біля Дебальцевого, суб'єктність України в очах міжнародної спільноти посилиться і не відбудеться перегляду мінських домовленостей. У протилежному випадку Києву доведеться грати за російським сценарієм і домовлятися з сепаратистами. Такий розвиток подій становить загрозу нинішній владі, яка не зможе пояснити громадян повторення «іловайської трагедії».

Запорукою підвищення обороноздатності України є перегляд кадрової політики у вищому військовому керівництві, викорінення корупції, прозорий процес мобілізації, який стосуватиметься досвідчених військових і силовиків, популяризація військової служби через інформаційні кампанії та гарантування надійного со-

ціального пакету, навчання елементам військової підготовки громадян, які не підпадають під нинішню хвилю мобілізації.

Хоча діяльність іноземців в українському уряді поки що не принесла конкретних результатів, від українських колег їх якісно відрізняють підходи до комунікації з суспільством щодо реформ. У січні 2015 року у медіа просторі розгорнулися активні піар кампанії щодо пояснення конкретних аспектів реформи юстиції, правоохоронних органів, боротьби з корупцією. Ключовими спікерами у цих кампаніях є іноземці, які або є членами уряду, або його консультують. Натомість українські політики поки що не усвідомили, що рік загальних декларацій, які не містять алгоритмів реалізації реформ, дискредитує саме поняття реформ, проведення яких є неможливим без підтримки суспільства. Імітація курсу на реформи підриває довіру громадян до влади.

Дебальцеве — критична точка на карті протистояння

Проросійські бойовики методично випробовують всю лінію фронту на Донбасі, намагаючись знайти слабкі ланки. Донецький аеропорт, бажання оточити українські війська у Кримському, постійний обстріл Маріуполя, Станиці Луган-

Бойовики шукають слабкі ланки в українській обороні

ської та Щастя, намагання створити котел біля Дебальцевого — це спроби виснажити українську оборону та отримати ту кількість жертв з українського боку, яка примусить українську владу погоджуватися на Мінськ-2 на умовах Росії.

Тактичні успіхи бойовиків на деяких ділянках фронту свідчать про те, що українська влада

не скористалася в повній мірі відносним затишшям після підписання мінських домовленостей.

За майже півроку українська влада не проводила роботу з місцевим населенням на прифронтових територіях. Незважаючи на створення окремого Міністерства інформації, інформаційні кампанії, які відіграють ключову роль у гібридній війні, коли потрібно здобути «серця та уми» місцевого населення, не були розпочаті. Для жителів Авдіївки, Мар'їнки, Дебальцевого, які контролюються українськими військовими, практично єдиним джерелом інформації і досі залишаються російські та «сепаратистські» ЗМІ.

Низка населених пунктів, які протягом півроку контролювалися українськими силовиками, стали доволі легкою здобиччю під час контрнаступу сепаратистів. Волонтери є більш оперативними та ефективними при забезпеченні підрозділів, ніж власне оборонне відомство.

Хоча в районі АТО знаходиться достатньо велика кількість українських військ, вони розпрошені та незручні у координації. Батальйони з однієї і тієї ж бригади знаходяться у різних секторах АТО і часто керуються у ручному режимі Генштабом, а не керівниками відповідної бригади. Порівняно з початком конфлікту система управління армією стала більш заплутаною.

У той же час Кремль розумів, що умови мінського протоколу його не влаштовують і використав осінь і початок зими для накопичення озброєння, тренування бойовиків і «централізації» сепаратистських республік через знищення мало контрольованих ватажків. У той же час продовжувалися обстріли мирних кварталів у самопроголошених республіках самими сепаратистами з метою посилити градус ненависті місцевих жителів до українських військових.

Ситуація навколо Дебальцевого залишається найнапруженішою на всьому фронті та з потенціалом подальшого загострення. До 4 тисяч бойовиків із важким озброєнням та бронетехнікою завдають ударів по всій лінії Дебальцівського виступу, тоді як єдиним транспортним

сполученням для українських військ є траса на Артемівськ.

Для того, щоб вистояти у цьому протистоянні, українська влада має сфокусуватися на підвищенні обороноздатності країни.

По-перше, Президент не може більше закривати очі на кадрові питання в армії. Кілька провальних операцій із значними жертвами з українського боку спричинили шквал критики проти начальника Генштабу Віктора Муженка. За понад дев'ять місяців АТО в операціях відзначилося багато командирів середньої ланки, які можуть стати новими обличчями у керівництві армією.

По-друге, мобілізація матиме набагато більший ефект, якщо стосуватиметься передусім підготованих кадрів, а не молоді без будь-якого досвіду бойових дій. За деякими даними, в Україні налічується 400 тисяч кадрових військових, які мають досвід участі у миротворчих контингентах; 800 тисяч громадян є ветеранами морської піхоти та спецназу.

Крім того, у МВС працює більше 300 тисяч співробітників, значна частина яких має бути звільнена у ході реформи відомства. Стимулювання переходу правоохоронців на контрактну службу в армії дозволить вирішити питання їхнього працевлаштування після реформи МВС, а також дасть армії спеціалістів, які мають навички володіння зброєю.

Для того, щоб залучити в армію як колишніх військових, так і нинішніх правоохоронців, мобілізаційній кампанії має передувати потужна інформаційна підготовка. Потенційні військові мають розуміти рівень фінансового забезпечення не лише себе, але й своїх родин на випадок поранення чи загибелі.

Ефективна мобілізація базується на позитивному стимулюванні, а не репресивних методах. Заяви Міноборони про обмеження щодо виїзду військовозобов'язаних за кордон і навіть пересування в межах країни викликають лише суспільне невдоволення, а не сприяють мобілізації.

Базову військову підготовку молоді можна здійснювати і без проведення мобілізації: через

Міністерство інформації не протидіє російській пропаганді в зоні АТО

Обороздатність можна покращити через перегляд кадрової політики в армії і підходів до мобілізації

Кремль використав перемир'я для підготовки сепаратистів до наступу

вишкільні табори, посилення курсів допризовної підготовки в школах і відновлення роботи товариств сприяння обороні. У свою чергу підприємства та установи можна заохочувати відправляти своїх працівників на тижневі вишкільні табори

Елементом
військової науки
можна навчати
і без мобілізації

— схожий досвід використовується у Швейцарії, де всі чоловіки віком до 50 років раз у рік проходять тритижневу військову перепідготовку.

Ще одним напрямком посилення обороноздатності країни є викорінення корупції в оборонному відомстві. Цей крок стане запорукою і покращення технічного забезпечення у військах, і прозорого проведення мобілізації.

Реформи вимагають ефективної комунікації

Однією з передумов успішної реалізації реформ є їх ефективна комунікація населенню. Два місяці діяльності уряду, в якому посади деяких міністрів і їх заступників займають іноземці, продемонстрували новий для української влади тренд — «легіонери» почали детальніше пояснювати, на які етапи буде поділено процес реформування, на яких принципах він базуватиметься і скільки часу може зайняти. Суспільство нарешті почало отримувати інформацію, які зміни переживе міністерство юстиції, коли буде створена патрульна поліція та чому пригальмовує створення Антикорупційного бюро.

Суспільно
потребує детальної
інформації
про реформи:
їх принципи,
ризики, терміни.

Найбільш активно у сфері популяризації реформ працює Ека Згуладзе, заступник міністра внутрішніх справ. Вона курує створення патрульної міліції в Києві, яке відбуватиметься у кілька етапів. До 6 лютого 2015 року кандидати можуть подавати заявку на участь у курсі. У результаті тестування на загальні навички та психологічний профіль буде відібрано людей, які пройдуть трьохмісячне навчання (до слова, в Грузії у зв'язку з швидким темпом реформ, який з самого початку задали урядовці, навчання проходило за скороченою програмою — протягом трьох тижнів). Лише коли 3000 нових правоохоронців завершать навчання (червень 2015 року), ДАІ Києва буде розформовано та почне працювати патрульна служба. Суспільна увага до ре-

Суспільна увага
до реформи МВС
збільшила кількість
кандидатів

форми МВС призвела до того, що документи на відбір вже подали 27 тисяч киян, 72% яких мають вищу освіту.

Наприкінці січня 2015 року Міністерство юстиції презентувало реформу свого відомства, ключовими спікерами якої стали грузини Джаба Ебаноїдзе, Гія Гецадзе та Хатія Шелія. Державну виконавчу службу замінять приватними виконавцями, що пришвидчить виконання судових рішень завдяки конкуренції. Функції Державної реєстраційної служби планується передати органам місцевого самоврядування, хоча Джаба Ебаноїдзе наголошує на помилковості такого підходу через можливість місцевої влади уповільнювати процес реєстрації та вимагати сплати додаткових коштів. Основним принципом має бути поділ служби на front office (який прийматиме документи) та back office (який власне здійснюватиме реєстрацію). Розділення цих офісів зменшить можливість для корупції, тому що мінімізує фізичний контакт між аплікантом і реєстратором.

Різниця у підходах до комунікації «вітчизняних» урядовців і легіонерів відчувається і у сфері боротьби з корупцією. Прийнявши антикорупційний пакет у жовтні 2014 року, українські політики надзвичайно мало говорили про те, які конкретні механізми боротьби з корупцією вони створюють, якими розслідуваннями займатиметься Антикорупційне бюро, а якими — Державне бюро розслідувань тощо. Акцент робився на виключній важливості Антикорупційного бюро, проблемі його підзвітності та процедурі відбору керівника.

Чи не перше вичерпне пояснення стану антикорупційної реформи дав Георгій Вашадзе, ко-

лишній заступник міністра юстиції Грузії, який зараз консультує український уряд. Він стверджує, що, відповідно до жовтневого закону про Антикорупційне бюро, у нового відомства не було всіх необхідних інструментів діяльності. Саме тому антикорупційний комітет Верховної Ради підготував проект змін до закону, яким спрощується процедура конфіскації майна, набутого корупційним шляхом, і запроваджується механізм договору зі слідством для співучасників злочину, які допомагають розслідуванню.

Повний алгоритм роботи Антикорупційного бюро буде прописано до моменту призначення його голови після проведення публічних консультацій з громадськими організаціями,

**Створити
Антикорупційне
бюро —
недостатньо;
потрібно
забезпечити
умови для його
функціонування**

бізнес-спільнотою та журналістами. Це крок у правильному напрямку, який дозволить врахувати позиції усіх зацікавлених сторін, а не лише політичну кон'юнктуру.

Детальне роз'яснення реформаторських ініціатив, публічні консультації та намагання говорити конкретно, не ховаючись за загальними деклараціями та списками з десятків реформ, якісно вирізняє іноземців в українському уряді, хоча поки що і рано говорити про результати їх присутності у владі. Очікувалося, що подібна проактивна позиція і відчуття конкуренції підштовхне до дій і українських чиновників. Однак, відсутність пояснень української влади щодо реформ судової влади, енергосектору чи національної безпеки свідчить про продовження імітації реформ, що неминуче вестиме до зниження довіри суспільства до влади.

**Імітація реформ
призведе
до зниження
довіри до влади**

Економічна ситуація

Податкові зміни, прийняті в кінці 2014 року, принесуть низку змін для підприємців у 2015 році. Попри деклароване Урядом спрощення адміністрування податків, бізнес не отримає очікуваного полегшення.

Запропонована урядом концепція реформування вугільної галузі стала поштовхом

для нещодавніх страйків шахтарів. Закриття та консервування шахт, затримка з виплатою зарплат, збільшення фіскального навантаження на пенсії та плату праці гірників — все це стало першопричиною масових протестів шахтарів. Ігнорування «шахтарської проблеми» може закінчитись соціальними потрясіннями.

Податкові новації 2015 року

Проблеми наповнення бюджету, погіршення інвестиційного клімату, скорочення золотовалютних резервів, недовіра бізнесу до влади є найбільшими економічними викликами влади. Майже протягом всього 2014 року тривали дискусії між державною владою, бізнесом, експертами щодо майбутньої податкової реформи. Наприкінці року вона була викладена у проєктах змін до Податкового та Бюджетного кодексів, але деклароване зменшення податкового навантаження бізнес так і не побачить у 2015 році.

Бізнес не отримає зменшення податкового навантаження

Основні зміни будуть мати наступний вигляд:

1) Деклароване зменшення кількості податків і зборів з 22 до 11 насправді означає трансформацію у вже існуючі податки.

2) Податок на доходи фізичних осіб — зростають ставки з 17% до 20% для місячного оподаткованого доходу, що перевищує 10-кратний розмір мінімальної зарплати з 1 січня 2015 року; мінімальний розмір пенсій, що оподатковуються, складатиме 3 мінімальні зарплати (3654 грн.); зростають ставки оподаткування з 15 до 20% на пасивні доходи; військовий збір будуть стягувати і в 2015 році; запровадження прогресивної шкали оподаткування фізичних осіб, що є загальноприйнятною світовою практикою. Проте будь-які новації щодо податку на доходи фізичних осіб приречені на невдачу у зв'язку з слабким розвитком фінансового ринку, у першу чергу, недержавного пенсійного страхування, а також відсутністю реформи пенсійної системи.

3) Податок на додану вартість — податкова звітність, починаючи з першого звітного періоду 2015 року, подається виключно в електронній формі, збільшується поріг обов'язкової реєстрації/анулювання платника ПДВ із 300 тис. до 1 млн. грн.; вводиться електронне адмі-

ністрування ПДВ з 1 лютого 2015 року. Однак, введення ПДВ-рахунків не відповідає вимогам коаліційної угоди. Крім того, значна частина бізнесу й експертного середовища негативно ставиться до такої ініціативи.

4) Податок на прибуток — базова ставка податку на прибуток 18%, обов'язкова сплата авансових платежів для підприємств, доходи яких за звітний податковий період перевищують 20 млн. грн.; змінюються терміни подання звітності.

5) Ставки рентної плати за користування надрами для природного газу, який реалізується не для потреб населення, видобутого з покладів до 5 км збільшується з 28% до 55%. З покладів понад 5 км рентну плату підвищили з 15% до 20%. Також поетапно підвищуються ставки незалежно від глибини видобутку щодо так званих договорів про спільну діяльність: 1 квартал — 60%, 2 квартал — 65%, починаючи від третього кварталу — 70%.

6) Спрощена система оподаткування — збільшуються граничні обсяги доходу для усіх груп (перша — з 150 тис. грн. до 300 тис. грн., друга — з 1 млн. грн. до 1,5 млн. грн., третя група — з 3 млн. грн. до 20 млн. грн.), при цьому реєстратори розрахункових операцій не застосовуються для 1 групи, для 2-ої групи застосовується з 1 січня 2016 року, для третьої групи застосовується з 1 липня 2015 року. Починаючи з 2015 року, замість шести груп платників єдиного податку діятиме чотири.

7) Податок на нерухомість — з 2016 року застосовуватиметься ставка не більше 2% мінімальної зарплати для квартир площею від 60 кв. м, для будинків — від 120 кв. м, розширюється перелік нежитлової нерухомості і застосовується до неї ставка ставка не більше 1% мінімаль-

ної зарплати. Надходження від податку зараховується до місцевих бюджетів

8) Акцизний податок — розширюється перелік підакцизних товарів за рахунок введення акцизного податку з роздрібною торгівлі алкогольною та тютюновою продукцією, а також акцизний податок з електричної енергії. Податковий кодекс уже передбачає сплату акцизу при виробництві та ввезенні підакцизної продукції, тому встановлення акцизу ще й при роздрібній торгівлі буде означати подвійне оподаткування, що суперечить основним принципам оподаткування, а також Директивам ЄС, які Україна повинна імплементувати відповідно до Угоди про Асоціацію. Іншою проблемою є те, що запровадження даного акцизу створюватиме нерівні умови для торгівлі між дрібними (МАФи) та крупними торговельними пунктами. При цьому, коаліційна угода не містила положення щодо введення даного виду акцизного податку. Оподаткування акцизним податком електричної енергії відповідає вимогам європейських директив, які повинна імплементувати Україна.

9) Додатковий імпортовий збір — застосування додаткового імпортового збору розміром в 5% та 10% на окремі групи товарів у разі погіршення стану платіжного балансу України відповідає вимогам ГАТТ. Запровадження даного збору призведе до зміни споживчих настроїв населення та погіршення купівельної спроможності.

Враховуючи промисловий спад, військові дії, зруйновану інфраструктуру Донбасу, торговельну війну з РФ, девальвацію, і як наслідок — загальне погіршення соціально-економічного стану країни, майже всі пропонувані зміни мають фіскальний характер і нічого спільного зі зменшенням податкового навантаження, які декларувалося урядом.

Скорочується кількість груп платників за спрощеною системою оподаткування

Додатковий імпортовий збір погіршує купівельну спроможність населення

Вугільний бекграунд

Реформування вугільної галузі, над проектом якої сьогодні активно працюють у Міністерстві енергетики та вугільної промисловості, передбачає:

1) визначення вугледобувних об'єктів, які підлягають приватизації, та здійснення впродовж поточного року передприватизаційної підготовки;

2) припинення державного субсидювання вуглевидобутку в Україні;

3) визначення списку вугільних підприємств, які є збитковими і підлягають закриттю та консервації;

4) перегляд стандартів соціального захисту шахтарів.

У бюджеті-2015 виділено 1,2 млрд. грн. на проведення аудиту і ліквідацію 32 шахт Донеччини та консервування 27 копалень на Львівщині, Луганщині й Донеччині. За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, з 90 державних шахт на Донбасі 37 знаходяться на території, контрольованій владою України; з них лише 24 шахти працюють в режимі вуглевидобутку. У Львівсько-Волинському басейні працює 13 державних шахт, які видобувають вугілля марки «Г», що мало використовується на українських ТЕС.

Україні дісталась у спадок радянська тепло-електрогенеруюча інфраструктура, а за роки незалежності не було проведено жодних робіт з модернізації чи хоча б оптимізації «радянського спадку». Сьогодні понад 80% ТЕС працюють на енергетичному вугіллі марки «А», яке видобувається на Луганщині й Донеччині. Вугілля марки «Г» (кокуюче або так зване газове вугілля) видобувається на Львівщині й Волині і використовуються на обмеженій кількості ТЕС. Більш того, нині спостерігається перевиробництво газового вугілля, його надлишок використовують для створення так званих «вугільних міксів», тобто змішування вугілля марки «Г» і «А», але все рівно газovanого вугілля досить багато залишається на державних складах.

За даними Міненергетики, фонд оплати праці на державних шахтах у 2013 році склав 450-470 млн. грн., прибуток від своєї діяльності вказані шахти отримали у розмірі 300 млн. грн. Тому держава субсидювала близько 350 млн. грн. у вуглевидобувну галузь для забезпечення соціальних стандартів та життєдіяльності цих господарських суб'єктів. Парадоксально, але така ситуація повторювалась роками. Тому прийняття урядового рішення про закриття всіх збиткових копалень є виваженим державним рішенням.

Втім, закриття вугледобувних об'єктів може призвести до соціальних потрясінь, скорочен-

ня 60 тис. шахтарів. Враховуючи інфраструктурний компонент (логістичні підприємства, сервісні компанії, школи тощо), роботу можуть втратити близько 300 тис. осіб. Більш того, закриття шахт Донеччини матиме соціально-політичні наслідки в регіоні. «Опозиційний блок» вже використовує у своїй риторичній звинувачення на адресу влади в тому, що вона позбавляє людей роботи в зоні АТО, надаючи суто економічній проблемі політичного забарвлення.

Очевидно, що держава повинна запропонувати шахтарям альтернативу на кшталт створення нових робочих місць або ж компенсаційний механізм. Корисним є досвід інших країн, які внаслідок кардинального реформування вугільної промисловості уникнули соціальних протестів і створили прозорий і ліквідний ринок вугілля.

Наприклад, уряд Польщі, усвідомивши, що вуглевидобувний сектор економіки став «зайвим клопотом» для держави, нещодавно прийняв рішення про закриття чотирьох шахт і звільнення 3000 шахтарів. Процес ліквідації нерентабельних шахт триватиме чотири роки, упродовж якого гірники отримують суму в злотих, еквівалентну 35 тис. дол. США — одноразово або рівними частинами упродовж чотирьох років. Така компенсація стане вдалим стартом для початку власної справи або інвестиції в отримання нової спеціальності.

Реформування вугільної галузі в Німеччині відбулось ще у 1980-х рр.: по-перше, скорочено кількість нерентабельних копалень з 26 до 17 та звільнено 90 тис. шахтарів із 130 тис.; по-друге, гарантовано компенсаційні виплати за втрату робочих місць у разі добровільного звільнення гірників; по-третє, запропоновано курси з перекваліфікації, завдяки яким близько половини звільнених шахтарів знайшли нову роботу; по-четверте, запроваджено схему «скороченого дня», пропорційно зі зниженням оплати праці.

Нині основна мета вугільної галузі — вихід на беззбиткову роботу та уникнення незворотних соціальних наслідків. Тому нині державним завданням №1 у реформуванні енергетичного сектору є збалансування рівня видобутку і споживання вугілля, яке має бути конкурентоспроможним. Необхідно розро-

Реформування
вугільної галузі: чи
будуть переможці

Європейський
досвід «вугільних»
реформ

бити комплекс заходів з оновлення та модернізації енергетичної інфраструктури, де безумовним пріоритетом є енергоефективність та збалансованість ресурсів у енергетичному балансі країни (не можна допускати, щоб один ресурс займав більше третини в енергобалансі країни). Необхідно за підтримки держави створити вугільну онлайн біржу. Подібна ініціатива здатна вирівняти національний ринок

вугілля, урівноваживши попит і пропозицію. Варто скасувати механізм державного субсидювання шахт, натомість, фінансову підтримку держави сфокусувати на людському капіталі, створивши умови для перепрофорітації та організації нових робочих місць.

Фінансову підтримку треба сфокусувати на людському капіталі, а не шахтах

Політична конкуренція

Проблема децентралізації державної влади гостро стоїть на порядку денному серед основних політичних суб'єктів. Це питання буде визначати параметри політичної конкуренції, особливо на регіональному рівні. Партійні та бізнесові еліти в регіонах розраховують, що децентралізація принесе необмежені фінансові можливості та більшу свободу дій. З іншого боку, Президент намагається відтермінувати процес передачі повноважень, оскільки в нього недостатньо сильна підтримка на місцях. Лише після проведення місцевих виборів стане зрозуміло, який формат децентралізації більш ви-

гідний Президенту.

Для Юлії Тимошенко важливо продемонструвати свій вплив на політичні процеси, оскільки подальша пасивність може призвести до повної маргіналізації політика. ВО «Батьківщина» критикує колег по коаліції і поступово дистанціюється від влади. Відсутність реформ може послугувати формальним приводом для виходу із коаліції ВО «Батьківщина». Це призведе до відставки уряду Арсенія Яценюка та формування нових ситуативних союзів. Потенційний демарш Юлії Тимошенко може спричинити новий виток парламентської кризи.

Децентралізація як нове поле для політичної конкуренції

Передача повноважень в регіони, в першу чергу у сфері публічних фінансів, породжує новий етап протистояння між регіональними групами інтересів та Президентом. Місцеві партійні та бізнесові еліти вимагають від Президента та парламентської більшості якомога швидше надати бюджетну автономію для місцевих громад.

У зв'язку з цим, в найбільш невігідному положенні знаходиться Петро Порошенко та його

партія. Виборці не розуміють, чому Президент, який має більшість в парламенті, не може провести реформу і виконати передвиборчі обіцянки.

З іншого боку, децентралізація може позбавити Президента впливу на формування та визначення регіональної політики і він

Формат децентралізації призведе до поглиблення протиріч між центральними та місцевими елітами.

це розуміє. Низка областей можуть перетворитися на удільні князівства, в яких домінуватиме одна фінансово-промислова група чи клан.

Тому в Адміністрації Президента намагаються відтермінувати децентралізацію, пояснюючи це необхідністю ухвалення змін до Конституції. Насправді в Президента існує ризик втратити політичний та фінансовий контроль над регіонами.

На даний момент, голови місцевих державних адміністрацій, які очолюють виконавчу вертикаль влади, є по суті єдиним механізмом президентського впливу. Натомість, функції і можливості державних представників чи префектів (навіть за умови, якщо цей інститут буде призначатися Президентом) будуть значно меншими, ніж тепер в голів адміністрацій, які завжди відповідали за виборчі кампанії.

У Президента немає реальної регіональної підтримки, оскільки «Блок Петра Порошенка» навіть не має своїх фракцій в місцевих радах. Тому тепер очевидним є той факт, що лише після місцевих виборів відбудеться процес передачі повноважень на місце. І достеменно не відомо, чи це буде фінансова чи політична децентралізація.

Реальна децентралізація відбудеться лише після місцевих виборів

Якщо з втратою адміністративного впливу на центральному рівні готові миритися, то з фінансами ситуація складніша. Варто очікувати на загострення політичної конкуренції між центральними та регіональними силами, які

будуть тиснути як на парламент, так і на Президента з метою виконання передвиборчих обіцянок.

Тому результати місцевої кампанії визначать не лише конфігурацію політичних сил в регіонах, але й формат децентралізації.

Вперше в українській практиці створено окреме міністерство інформаційної політики, яке очолив Юрій Стець. Достеменно невідомі функціонал та завдання міністерства і те, яким чином відбуватиметься взаємодія з органами виконавчої влади та структурними підрозділами на місцях. Зважаючи на труднощі в імplementації угоди про асоціацію з ЄС, у структурі центральних органів виконавчої влади доцільніше було б створити Міністерство з європейської інтеграції.

Політична конкуренція триває навколо розподілу парламентських комітетів, які повинні відійти до опозиції. Коаліція запевнила, що «Опозиційний блок» не зможе претендувати на статус єдиної опозиційної сили. Цю нішу намагатимуться зайняти депутатські групи Ігоря Єремеева та Віталія Хомутинніка, а також позафракційні депутати.

Група народних депутатів, яка не підтримує дії коаліції, розпочала процес формування опозиційного об'єднання «Укроп», яке теж буде претендувати на керівництво парламентським комітетом. До цієї групи входять до 10 депутатів, серед яких Дмитро Ярош, Борис Філатов, Володимир Парасюк. Організатори групи впевнені, що їм вдасться зібрати 19 депутатів для створення повноцінної депутатської групи.

ВО «Батьківщина» — слабка ланка коаліції

Після перемоги Євромайдану позиції та політичний вплив Юлії Тимошенко з кожним місяцем тільки слабшали. Поразка на президентських виборах, вихід із її команди перевірених партійців та спонсорів, втрата впливу над частиною регіональних партійних організацій маргіналізували політичну силу Юлії Тимошенко. Одна з найбільших партій, яка за часів президентства Віктора Ющенка контролювала близько 200 народних депутатів опинилася на

узбіччі політичного процесу, ледве подолавши 5% виборчий поріг.

Підписавши коаліційну угоду, фракція ВО «Батьківщина» чисельністю в 19 депутатів не стала «золотою акцією» в парламенті. Ставлення Юлії Тимошенко не отримали політично впливових портфелів в уряді. Зменшення політичної ваги призвело

ВО «Батьківщина» перебуває у «внутрішній» опозиції до коаліції

до звільнення голів місцевих державних адміністрацій, які були призначені за квотою ВО «Батьківщина». Таким чином партія поступово зайняла нішу «внутрішньої» опозиції.

Юлія Тимошенко самоусувається від публічної політики, а представницькі функції передає перевіреним кадрам і молодим депутатам. Медійна активність політика різко підвищується тоді, коли в команді Президента чи Прем'єр-міністра здійснюються прорахунки у внутрішній чи зовнішній політиці. Ріст напруги та наявність латентних протиріч між Арсенієм Яценюком та Петром Порошенко відкриває Юлії Тимошенко можливості для політичних маневрів. Як досвідчений політик, вона намагається дистанціюватися від прорахунків уряду, хоча і входить до складу коаліції.

Наприклад, під час військової катастрофи під Іловайськом Тимошенко критикувала міністра оборони Валерія Гелетея, голову НБУ Валерію Гонтарєву за різку девальвацію грив-

ні та тіньовий фінансовий ринок, а міністра МЗС Павла Клімкіна було піддано критиці за неспроможність відстоювати національні інтереси України на міжнародному рівні. Тепер основним предметом критики дій парламентської більшості є невиконання умов коаліційної угоди, зокрема в сфері реформи місцевого самоврядування та децентралізації державної влади.

Таким чином, загострення політичної ситуації варто очікувати вже навесні. Саме відсутність реформ може послугувати формальним приводом для виходу із коаліції. Це дозволить утримати на плаву партійний бренд та власне реноме як впливового політичного гравця.

Юлія Тимошенко шукає оптимальну модель поведінку з метою покращення свого іміджу

Відсутність реформ може послугувати формальним приводом для виходу із коаліції.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрема увага приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

*@2014 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД*

Автор ідеї: Віра Нанівська

Відповідальний за проект: Ярослав Ковальчук

Відповідальні за розділи:

«Державні рішення» — Ярослав Ковальчук

«Економічна ситуація» — Василь Поворозник

«Політична конкуренція» — Анатолій Октисюк

Колектив експертів МЦПД:

Віра Нанівська, Ярослав Ковальчук, Василь Поворозник, Ангела Бочі, Анатолій Октисюк, Олена Захарова, Володимир Притула, Наталя Слободян, Василь Філіпчук.